

<https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-65-11>
УДК 331.5

Оксана Робертівна Сватюк*

кандидат економічних наук, доцент
oksana.r.svatiuk@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0099-2532>

Юлія Сергіївна Скулінець*

студентка
yuliia.skulnets.ek.2020@lpnu.ua

* Національний університет «Львівська Політехніка»,
вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна

БІЗНЕС-ІДЕЯ ДЛЯ САМОЗАЙНЯТОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПІДПРИЄМЦЯ

Авторами обґрунтовано, що самозайнятість молоді розпочинається з власної ідеї підприємництва та розробки бізнес-плану. Знання основних елементів майбутньої діяльності допоможе підприємцю передбачити, проаналізувати, проконтролювати та оцінити успішність діяльності підприємства до початку реалізації ідеї-проекту. Бізнес-план має спроможність регулювання планових показників або коректування фактичних для досягнення доходів.

Подано складові елементи процесу розробки бізнес-плану, а саме ринкового аналізу середовища функціонування підприємства, маркетингова оцінка цільової аудиторії, новий сайт, організаційної структури, фінансових ризиків, доходів та витрат. Головними перешкодами створення власного підприємства: є російсько-українська війна та наслідки ризиків; зниження кількості потенційних споживачів через спад доходів населення; обмеженість власних фінансових та кредитних ресурсів; висока вартість рекламно-маркетингових послуг. Проведено розрахунок витрат на відкриття підприємництва із працевлаштуванням 4 осіб. Функціонування ательє «Силует» вказує високу вартість впровадження бізнес ідеї та тривалу окупність даного проекту для малого підприємства. Ательє з пошиття та ремонту одягу у своєму походженні є унікальним закладом. Послуги, що надаються підприємством, можна отримати швидко, якісно та з врахуванням індивідуальних чи інклюзивних потреб.

Ключові слова: **бізнес-ідея, зайнятість, працевлаштування молоді, розробка бізнес-плану, роль бізнес-планування, швейне підприємство, ательє.**

JEL Classification: D31; F41; J23; M13.

Як цитувати: Сватюк, О. Р., & Скулінець, Ю. С. (2023). Бізнес-ідея для самозайнятості фізичної особи підприємця. *Соціальна економіка*, 65, 112-122. doi: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-65-11>

In cites: Svatiuk, O., & Skulnets, Yu. (2023). Business idea for self-employment of an individual entrepreneur. *Social Economics*, 65, 112-122. doi: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-65-11> (In Ukrainian)

Вступ. У всьому світі 13% молоді не навчаються та не працюють (Аруно, White, Otiye, & Obuku, 2022). Крім того, ця постійна проблема загострилася через шок від пандемії Covid-19 та війни на території України.

Рівень безробіття серед молоді зростає протягом 2008-2013 років, однак до 2019 року спостерігалось послідовне зниження (Lambovska, Sardinha, & Belas, 2021); а з 2022 року різке збільшення безробітних та міграція за кордон. Основними факторами, що впливають на цей показник, є: зменшення робочих місць через окупацію територій України, відсутність вакансій для молоді без

досвіду, природна плінність кадрів, економічний спад тощо.

Безробіття серед молоді є проблемою в кожній країні-члені Європейського Союзу (ЄС). У ЄС прагнуть пом'якшити цю проблему, впроваджуючи різноманітні програми волонтерства, підтримки молодих людей у пошуку та збереженні роботи, таким чином сприяючи економічному зростанню (Serpeninova, Zamora, Vynnychenko, Shcherbyna, & Horodetska, 2022).

У кожній країні необхідно вжити заходів для вирішення цієї проблеми, а саме допомогти молодим людям знайти роботу та сти-

мулювати економічне зростання працевлаштування. Актуальність вирішення проблеми зайнятості молоді полягає в тому, що ця категорія населення відноситься до мало захищених, що проявляється у найвищому рівні її безробіття. Тому самозайнятість – це одне з найкращих оптимальних рішень щодо вирішення проблеми безробіття серед молоді. Прикладом такої зайнятості слугує відкриття власного бізнесу фізичною особою підприємцем (ФОП).

Мета статті обґрунтувати розробку бізнес-ідеї, її реалізацію як способу самозайнятості молоді на ринку побутових послуг, а саме відкриття ательє з пошиття та ремонту одягу.

Об'єктом дослідження є процес розробки бізнес-плану для ательє із використанням теоретичних знань та навичок розрахунку діяльності ФОП. Предметом дослідження є створення бізнес-ідеї та процеси управління підприємництвом на прикладі ательє «Силует».

Зайнятість молоді, а саме вмотивованих студентів, є актуальним для створення фізичної особи підприємця навіть із шістнадцяти років.

Огляд літератури охопив наукові праці: Нік Кліфтон, Роберт Хагінс, Девід Пікернелл, Даніель Прокоп, Девід Сміт, Пірс Томпсон (2020) обґрунтували стратегічне планування та конкурентоспроможність; В. Євтушенко, Т. Шуба, І. Подіп'ян (2021) деталізували етапи стратегічного планування діяльності; О. Михайленко, В. Годун, Є. Юхименко (2021), Н. Летуновська, О. Далечін, К. Беляєва (2017) розкрили методологічні та практичні підходи до бізнес-планування; М. Волкова, В. Шевченко (2016) описали бізнес-планування як чинник соціальної підприємницької діяльності; Г. І. Гапоненко (2020) розкрив напрями удосконалення ефективності бізнес-планування. Колектив авторів у навчальному посібнику «Соціальне забезпечення» (2021) обґрунтовує нормативно законодавчі основи зайнятості населення, пільги та інклюзивні потреби певних категорій населення. Ознайомилися із редакцією нормативно законодавчої бази (2022) в зв'язку із змінами організації праці у військовий час.

Методологія дослідження. Під час розробки бізнес-ідеї було використано наступні наукові інструменти: наукового пізнання шляхом вивчення публікацій щодо зайнятості молоді та підприємництва, нормативно-законодавчої бази; обґрунтовано логічний прогноз і статистичний аналіз даних проєкту для майбутньої діяльності, визначено силу впливу чинників та ризиків у SWOT-аналізі середовища; зроблено порівняння бізнес-ідеї з конкурентами, сформовано висновки і узагальнення чинників.

Основні результати. Фабрики виготовляють одяг суворо за стандартами, у великих однотипних кількостях. Здавна ручна праця цінувалася набагато більше, тому ательє як підприємство має попит у населення. Ательє «Силует» – це буде не просто підприємство з надання побутових послуг! А майстерня, колектив якої буде з високою професійною підготовкою і творчим підходом, креативними ідеями й сміливими творчими рішеннями. У ательє використовуватиметься професійне обладнання і високоякісні матеріали. Ми намагатимемося створити для споживачів лише найякісніші і красиві вироби, в яких хочеться тільки перемагати! Найважливіше для нас – це позитивні емоції та комфорт кожного споживача. Якщо говорити конкретніше, то є кілька аспектів, якими буде керуватися ФОП у сфері надання послуг:

1. Індивідуальність. Речі виготовляються за індивідуальними розмірами. Завершальне пошиття, зокрема сукні, коштуватиме як купівля в магазині.

2. Оригінальність. Винятковий одяг, що пошитий на замовлення, дуже цінується людьми з нестандартною фігурою та інклюзивними потребами. Можна отримати хороший дохід, пропонуючи замовникам особистий розкрій речей з тим набором характеристик, який зараз в моді.

3. Ремонт. Це найбільший сегмент роботи кожного ательє. Вшити рукава, додати манжети, вкоротити штани – найпопулярніші запити споживачів. Роблячи якісно ремонт одягу, можна залучити нових покупців, які з довірою замовлять пошиття одягу.

При розвитку діяльності ФОП можна поєднати в одному магазині ательє з пошиття та ремонту одягу і продаж готового одягу. Таким чином можна досягти збільшення відвідуваності магазину і, відповідно ательє, а також отримати додаткові можливості для маркетингової політики підприємства.

Адже одяг – невіддільна частина життя кожної людини. Хочемо ми цього чи ні, але система дрес-коду впливає на нашу поведінку на підсвідомому рівні, а різні стилі одягу людей навкруги задають певний тон для наших майбутніх відносин з ними. У сучасному суспільстві зовнішній вигляд стає більш важливий у будь-якій сфері: в бізнесі, в особистому житті, у спілкуванні з загалом.

Опис підприємницького проєкту проведено за базовими етапами, що описані в економічній літературі (Clifton, 2020; Євтушенко, 2021; Михайленко, 2021):

- 1) повне найменування підприємства: ательє «Силует»;
- 2) організаційно-правова форма: ФОП Скулінець Юлія, 2 група;
- 3) форма власності: приватна;

4) запланована дата державної реєстрації: 08.08.2023 р.;

5) місія підприємництва: задоволення потреб споживачів якісним та індивідуальним, оригінальним одягом;

6) слоган підприємства: «Силует - майстерня одягу вашої мрії!»; логотип містить силует жінки та прописане слово «силует»;

7) середньооблікова чисельність співробітників: 4 (2 швачки, модельєр-дизайнер);

8) до цільової аудиторії ательє «Силует» належать всі особи, не байдужі до свого зовнішнього вигляду, а це зазвичай жінки від 18 до 55 років (у м. Львів – 231,78 тис. осіб відповідно, що проживають в місті);

9) діяльність за КВЕД 14.13. Виробництво іншого верхнього одягу;

10) Адреса, сайт: м. Львів, вул. Щирецька, 79000. Сайт створено авторами за шаблоном <https://skulnetsyulia.wixsite.com/silhouette>.

На нашу думку, до переліку основних послуг ательє «Силует» входять: приймання замовлень від споживачів на пошиття одягу згідно з індивідуальними заявками, а також якісний ремонт одягу.

Номенклатура та асортимент послуг (Підприємець, 2017) у вигляді табл. 1.

Основними видами сировини, тобто тканини, з якої здійснюватиметься пошиття одягу в ательє будуть трикотаж, бавовняна тканина, лляна тканина, шифон, джерсі, двонитка та тринитка, дайвінг, кашемір. Особливістю наших тканин, з яких виготовлятиметься одяг буде повністю натуральний та гіпоалергенний склад, адже нашими споживачами окрім дорослих будуть ще й діти. Окрім естетичного зовнішнього вигляду наш одяг буде надзвичайно комфортним та зручним, відповідати фігурі та інклюзивним потребам споживачів. Ціна продукції буде складатися з вартості тканини (якщо споживач обирає тканину з нашого наявного асортименту) та самої послуги з пошиття одягу (табл. 2). Також споживач може приходити зі своєю тканиною, тоді він сплачує тільки ціну за надані послуги.

Соціальна послуга (Volkova, & Shevchenko, V., 2016) така, як *пошиття еко-торбинки* з решти тканин за ціною вартості роботи (без вартості тканини).

Таблиця 1. Номенклатура та асортимент підприємства «Силует»
Table 1. Nomenclature and assortment of the company «Silhouette»

Перелік номенклатури	Асортиментні групи в межах номенклатури
Жіночий одяг	Пошиття суконь, спідниць, штанів, шортів, блуз, футболки, костюмів, пальт, кофт, одягу для сну.
Чоловічий одяг	Пошиття костюмів, сорочок, пальт, штанів, жилеток, футболки, одягу для сну.
Дитячий одяг	Пошиття костюмчиків, кофт, штанів, футболки, майок, колгот, суконь, сарафанів, піжам.
Ремонт одягу	Одяг з середньої та тонкої тканини

У таблиці 2 ми навели мінімальні ціни послуг з пошиття речей. Ціна буде залежати від виду тканини, від складності крою, від виду, наприклад штанів (це можуть бути класичні штани, кльош, капрі, легінси, спортивні, скінні), а також від багатьох інших аспектів, які обговорюватимуться з споживачем безпосередньо при замовленні. Менеджер

ательє «Силует» слідкуватиме за найновішими тенденціями моди, а також не відмовлятиметься від добре знайомої нам класики, звичайно ж, буде радим приймати й неординарні замовлення своїх споживачів. Тому, беззаперечно, наше ательє може стати місцем втілення ваших мрій у реальність.

Таблиця 2. Прайс-лист послуг ательє «Силует»
Table 2. Price list of services of the studio «Silhouette»

Послуги	Ціни
1	2
Пошиття жіночого одягу	
Піджак	Від 400 грн
Жилет	Від 300 грн
Блуза	Від 350 грн
Футболка	Від 250 грн
Сукня буденна	Від 550 грн
Сукня вечірня	Від 1000 грн
Спідниця	Від 350 грн
Шорти	Від 300 грн

Продовження таблиці 2 / Continuation of Table 2

1	2
Штани	Від 450 грн
Пальто	Від 900 грн
Пошиття чоловічого одягу	
Піджак	Від 600 грн
Жилет	Від 400 грн
Сорочка	Від 350 грн
Футболка	Від 300 грн
Шорти	Від 350 грн
Штани	Від 500 грн
Пальто	Від 1000 грн
Додаткові послуги	
Пошиття великих розмірів	+20%
Складність тканини	+20%
Складність крою	+20%
Ремонт одягу	Від 100 грн
Термінове замовлення	+30%
Дитячий одяг	-30%
Пошиття неординарних речей	За домовленістю
Еко-торбинка з тканини (соціальна)	50 грн

У ательє «Силует» можна буде також отримати картку постійного споживача, яка дає змогу отримати знижку на пошиття одягу у розмірі 5% від суми замовлення. Щоб отримати таку картку необхідно скористатися послугами ательє «Силует», а саме пошиття

будь-якого одягу, не менше ніж 5 разів.

Ми проаналізували чинники внутрішнього та зовнішнього середовища (Гапоненко, 2020) функціонування ательє «Силует» (табл. 3).

Таблиця 3. Аналіз чинників середовища функціонування підприємства
Table 3. Analysis of the factors of the environment of the enterprise

№	Чинники	Коротка характеристика	Якість впливу (позитивний/негативний)	Оцінка, балів
1	2	3	4	5
Внутрішнє середовище				
1	Цілі	Довгострокові (3-5 р.): створення мережі магазинів на території України, зокрема у місті Київ, Львів, Вінниця, Івано-Франківськ, Тернопіль, оскільки це міста – мільйонники з великою кількістю споживачів. Середньострокові (1-3 р.): розширення ательє, встановлення стійкої конкурентної позиції на ринку. Короткострокові (до 1 р.): створення реклами послуг ательє «Силует», розширення кількості споживачів, збільшення прибутку.	Позитивний	+5
2	Структура	Персонал підприємства поділяється на такі групи як управління (власник-директор), та обслуговування (2 швачки, модельєр-дизайнер). Загальна кількість працівників становить 4 особи.	Позитивний	+4
3	Завдання	Створення продукції високої якості, обслуговування споживачів на високому рівні, збільшення доходу, активна реклама у соціальних мережах.	Позитивний	+3
4	Технологія	Технології на підприємстві не відстають від розвитку техніки у сучасному світі, який є досить швидким, а технологія виробництва відповідає науково технічному прогресу. Ательє оснащене сучасним технологічним обладнанням вітчизняного та закордонного виробництва.	Позитивний	+4
5	Працівники	Віком 20-50 років, більшість з яких має стаж.	Позитивний	+3
6	Ресурси	Використовуються трудові (робоча сила), матеріальні (сировина і матеріали), фінансові (кошти ательє), інформаційні (маркетингові дослідження) та технологічні ресурси (Соціальне забезпечення в Україні, 2021)	Позитивний	+2

Продовження таблиці 3 / Continuation of Table 3

1	2	3	4	5
Зовнішнє середовище				
Чинники зовнішнього середовища прямої дії				
1	Споживачі	У своїй діяльності підприємство «Силует» орієнтується на потреби споживачів, а також слідує за тенденціями моди.	Позитивний	+4
2	Постачальники	Переважно партнери підприємства «Силует» – вітчизняні виробники, проте є кілька іноземних.	Позитивний	+3
3	Конкуренти	На цей час є досить велика кількість конкуренто-спроможних підприємств, проте ФОП намагається у всьому бути кращим і завойовувати якістю та оптимальною ціною потенційних споживачів.	Негативний	-2
4	Державні органи влади	Державні органи влади розробляють, формулюють і затверджують засади функціонування, зокрема, Державна служба України з питань праці контролює офіційне працевлаштування персоналу на підприємстві (Редакція від 05.10.2022; дата звернення 14.01.23).	Позитивний	+2
5	Законодавчі акти	ФОП дотримується законів України: «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб» (Редакція від 01.01.2023), «Про зайнятість населення» (Редакція від 19.11.2022), «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (Редакція від 19.07.2022), «Про оплату праці працівників, умови оплати праці яких визначались указами та розпорядженнями Президента України», «Податковий кодекс України» (Редакція від 03.01.2023).	Позитивний	+1
6	Система економічних відносин	Підприємство «Силует» працює в умовах ринкової економіки, за законом попиту та пропозиції. Отже, воно повністю орієнтується на смаки та бажання споживачів, враховує діяльність конкурентів, а також ціни на ресурси.	Позитивний	+3
7	Політичні обставини (російсько-українська війна)	Впливають негативно, а саме через політичну нестабільність, значні зміни в курсах валют в умовах війни. (Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану, 2022)	Негативний	-4
Чинники зовнішнього середовища непрямої дії				
1	Рівень техніки та технології	Постійно розвивається та має значний вплив на підприємство «Силует», адже потребує постійного оновлення техніки для кращого іміджу підприємства і якості продукції та послуг.	Позитивний	+2
2	Стан економіки	Не зважаючи на спад економіки України через війну та наслідки кризи Ковід-2019 ательє має перспективи діяльності у м. Львів.	Позитивний	+2
3	Соціально-культурні обставини	Досить високий рівень культури та освіти в Україні сприяє формуванню високої моди в одязі, вимогливих споживачів, кваліфікованої робочої сили, впливає на здорову конкуренцію.	Позитивний	+1

Усі чинники функціонування суб'єкта лицю SWOT-аналізу (табл. 4). підприємницької діяльності ми звели у таб-

Таблиця 4. SWOT-аналіз середовища функціонування підприємства
Table 4. SWOT analysis of the environment of the enterprise

	S (strengths) Сильні сторони	W (weaknesses) Слабкі сторони	Внутрішнє середовище
	Внутрішнє середовище	1.Сучасне технологічне обладнання; 2.Кваліфікований персонал; 3.Якісно надані послуги; 4.Достатній асортимент послуг для вибору.	
Зовнішнє середовище	1.Напрацювання бази даних і програми лояльності для постійних споживачів; 2.Участь у проектах та грантах для стабільних замовлень; 3.Співпраця з надійними постачальниками; 4.Розширення підприємства за рахунок збільшення кількості обладнання і робочих місць.	1.Війна та наслідки війни; 2.Можлива нова хвиля Covid-19; 3.Посилення конкуренції на ринку; 4.Зниження кількості потенційних споживачів через конкуренцію готового одягу в магазинах.	Зовнішнє середовище
	O (opportunities) Можливості	T (threats) Загрози	

На нашу думку, найкращою стратегією для підприємства «Силует» є сила і можливості, тобто ми маємо ґрунтуватися на сильних позиціях ательє для підсилення можливостей зі сторони зовнішнього середовища. Для реалізації стратегії – потрібно розширювати конкретні цілі та дотримуватись їх виконання. Виконання поставлених цілей, має відбуватися покроково, чітко дотримуючись плану та обраної стратегії.

Різними є підходи інвестицій у рекламу (Letunovska, Dalechin, & Bieliaieva, 2017) при відкритті ательє, з них актуальними відзначимо такі:

1. Реклама в інтернеті. Бізнес-ідею з відкриття ательє «Силует» будемо активно просувати в мережі Інтернет: створимо сторінки в соцмережах (Instagram, Facebook, TikTok), розмістимо оголошення на біржах послуг.

2. Проведення молодіжних PR-заходів (Махсма & Чуб, 2022) та участь у інших. Це можуть бути різні покази мод, фуршети для певного кола осіб.

3. Розміщення оголошень в різних закладах (пропозиції про пошиття шкільної форми для великої кількості осіб зі знижкою, наприклад).

4. Реклама в місцевих онлайн-ЗМІ. Тут необхідно пошукати популярні місцеві видання з ухилом на одяг та моду. Крім того, готовий одяг ми будемо віддавати споживачам у фірмових еко-торбинках з логотипом ательє «Силует».

Важливою є реклама-вивіска для ательє, візитки. Крім реклами будемо використовувати акції, розробимо систему знижок, зокрема запровадимо картки постійних споживачів, з якими можна буде отримувати знижки на послуги ательє. Домовимося з представниками сусідніх магазинів з продажу одягу, щоб ті розповідали про послуги ательє своїм споживачам.

Не слід забувати і про так зване «сарфанне радіо», адже протягом багатьох років це є найпотужніший двигун розвитку. Похвала серед людей задоволених споживачів ательє - найефективніша реклама. Тому вкрай необхідно звертати увагу на якість на

данья послуг та обслуговування.

Також ми будемо мотивувати наш виробничий персонал, виплачуючи їм ставку плюс відсоток від замовлень. Такий підхід змусить співробітників не тільки цінувати своє робоче місце, а й підвищить їх інтерес у залученні нових споживачів (Сватюк & Мельник, 2022), адже саме майстри забезпечують замовлення, і відповідно, доходи ательє. Тому наші професійні швачки будуть удосконалюватися: вони умітимуть пояснити споживачу, як краще зшити ту чи іншу річ; адже дуже часто замовники взагалі не знають, чого ж вони бажають. Необхідно допомогти з варіантами, зокрема, особам з інклюзивними проблемами. Це однозначно збільшить число відвідувачів, які потрапили в ательє за рекомендаціями своїх знайомих.

Побудуємо модель структури управління ательє «Силует» з врахуванням прийнятої для неї форми господарювання – ФОП 2 групи (рис.1).

Директор (власник) має відповідну економічну освіту для ведення бізнесу.

При підборі персоналу вкажемо детальну інформацію (табл. 5) про вимоги до кандидатів на посади працівників у таблиці 5, використовуючи класифікатор професій та довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Отже, для порівняння ми обрали модельєра-дизайнера та швачку. Описавши їхні якості у таблиці 5, ми оберемо кращого кандидата для першої та другої посади. На посаду модельєра-дизайнера краще підходить кандидат 2, адже у неї досить великий досвід у цій справі, на відмінну від кандидата 1; хороші якості, які знадобляться для роботи та позитивні рекомендації з попереднього місця роботи. На посаду швачки ми обрали теж кандидата 2, адже у неї є досить великий досвід у цьому виді діяльності, високий рівень професійних знань, вмінь та навичок роботи, а також позитивні рекомендації з попереднього місця роботи, у кандидата 1 середній рівень професійних знань, малий досвід роботи та відсутні рекомендації з попереднього місця роботи, тому наш вибір очевидний.

Рис. 1. Модель організаційної структури ательє «Силует!»
Fig. 1. Model of the organisational structure of the atelier «Silhouette!»

Таблиця 5. Визначення фахової придатності (компетентності) кандидата на посаду
Table 5. Determination of professional suitability (competence) of a candidate for a position

Професійно-кваліфікаційні характеристики	Модельєр-дизайнер		Швачка	
	Кандидат 1	Кандидат 2	Кандидат 1	Кандидат 2
Освіта	Вища	Середня спеціальна	Середня спеціальна	Середня спеціальна
Фах	Конструктор-технолог одягу, дизайнер	Конструктор-закрійник	Швачка III розряду	Швачка IV розряду
Досвід (стаж) роботи	4 роки	16 років	2 років	7 років
Рівень професійних знань, вмінь та навичок роботи	Високий	Високий	Середній	Високий
Загальний рівень культури	Високий	Високий	Високий	Високий
Ділові якості	Наявні	Наявні	Відсутні	Відсутні
Особистісні якості	Творчі здібності, акуратність, ввічливість, презентабельний вигляд	Ввічлива, комунікабельна, презентабельний вигляд, спокійна	Цілеспрямована, пунктуальна, стримана	Спокійна, презентабельний вигляд, творчі здібності, ввічлива
Працездатність	+	+	+	+
Орієнтація на досягнення результатів	Прагне працювати дизайнером одягу багато років та досягти високих успіхів	Прагне вдосконалитись, досягти високих успіхів	Прагне здобути більше практичного досвіду	Прагне вдосконалюватись та досягти високих успіхів
Знання законодавства	Наявні	Наявні	Наявні	Наявні
Інші компетенції, якими повинен володіти	Комунікабельність, прагнення вдосконалюватися, цілеспрямованість	Лідерські якості, цілеспрямованість, пунктуальність	Комунікабельність, цілеспрямованість, доброзичливість, самоконтроль	Комунікабельність, працьовитість, самоконтроль
Рекомендації з попереднього місця роботи	Рекомендації позитивні	Рекомендації позитивні	Рекомендації відсутні	Рекомендації позитивні

Для того, щоб відкрити ательє необхідно сформувавши *фінансовий план*, де дуже багато деталей, таких як меблі (17; 18), обладнання для ательє та сам матеріал для пошиття та ремонту одягу (табл. 6).

На початку функціонування бізнесу заробітна плата усіх працівників буде дещо нижча від середньої заробітної плати в Україні. Але з

кожним роком мотивування персоналу буде підійматися в залежності від швидкості розвитку діяльності ательє «Силует».

У таблиці 7 вказано перелік працівників, які необхідні для функціонування ательє із наведеною їхньою місячною заробітною платою на основі джерел (14; 15; 20).

Таблиця 6. Вартість обладнання
Table 6. The cost of equipment

Назва	Ціна, грн	Кількість, шт.	Сума, грн
Стіл	1000	1	1000
Стільці	500	4	2000
Розкрійний стіл	8000	1	8000
Шафа	3000	1	3000
Стелаж	800	1	800
Промислові швейні машинки	11000	2	22000
Оверлок	7000	1	7000
Праска	750	1	750
Прасувальна дошка	500	1	500
Манекен	700	3	2100
Дзеркало	1080	1	1080
Лампи	315	3	945
Вішалка	280	1	280
Плічки	12	20	240
Примірочна	1000	1	1000
Диван	3000	1	3000
Касовий апарат для ФОП	6400	1	6400
Тканини	20000		20000
Дрібні деталі	3000		3000
Загальна сума:			84295

Таблиця 7. Заробітна плата працівників
Table 7. Salaries of employees

Посада	Заробітна плата, грн.
Модельєр-дизайнер	12000
Швачки	9000*2=18000
Загальна сума:	30000

У таблиці 8 відобразимо прогноз фінансових результатів проєкту на 5 років для діяльності ательє «Силует». Обрахуємо всі доходи та витрати підприємця та визначимо чистий прибуток із врахуванням податку на прибуток. Здійснимо аналіз витрат за роками. Аналізуючи суму чистого прибутку (збитку) студії «Силует» за 5 років, ми бачимо, що протягом перших двох-трьох років будуть збитки, це пов'язано зі збільшенням витрат на оренду, заробітну плату, витрати на маркетинг і рекламу, а також відносно низький рівень доходів.

Але починаючи з четвертого року роботи на ринку, ательє буде отримувати більший чистий прибуток, на який впливатиме таргетована реклама та позитивні відгуки споживачів. Отже, бізнес хоч і не відразу, але буде мати дохід, значить він прибутковий, а тому потрібно розвивати його далі, щоб примножувати ідеї.

Підприємець, як власник майстерні одягу зіткнеться з такими перепонами:

- Виріб для особи нестандартної фігури. Населенню із загальноприйнятими вимірами фігури звертатися за пошиттям можливо і не потрібно. Люди уміють добрати вбрання у звичайних магазинах. Тому треба вловлювати, що звертатимуться особи з височезним зростом, величезними об'ємами, інакшими ознаками інклюзивної фігури.

- Брак досвідчених спеціалістів, що

вмітимуть блискавично кроїти, якісно шити одяг. Варто знайти осіб: які шукають роботу вдень (пенсіонери з досвідом), чи можуть виконувати частину замовлень вдома (молоді мами з дітьми), молодь, яка швидко вчиться (студенти швейних закладів освіти).

- Незадоволеність споживачів. Інколи споживачі зненацька втихають і не звертаються за послугами. Тут досить важко визначити причини, адже хоч улюблений одяг, у якого відірвався підшив, деталь чи розійшовся шов, вміє бути мотивом відмови від послуги майстра в ательє.

Найкращий спосіб здолати ці труднощі – слідкувати за тим, щоб вони зовсім не виникали, або зводити збиток від них до мінімуму. Тобто необхідно проводити роботу з оцінки ризиків на регулярній основі, щоб не допустити їхньої появи. Технічні ризики пов'язані з неправильним підбором обладнання, несправністю та неналежним використанням технічних можливостей, відключення енергоносіїв, що може призвести до зупинки бізнес-процесів. Цей ризик можна зменшити шляхом регулярного контролю ремонту й придатності обладнання, якісного обслуговування та правильного вибору обладнання. Перед покупкою обладнання необхідно проконсультуватися з фахівцями, переглянути відгуки на форумах, отримати поради у підприємців, що працюють у даній сфері.

Таблиця 8. Прогноз фінансових результатів проєкту, тис. грн
Table 8. Forecast of financial results of the project, UAH thousand

Показники	Прогноз на 5 років				
	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й
Дохід:	550	780	1000	1600	2000
-від пошиття одягу	400	500	620	950	1120
-від ремонту одягу	150	280	380	650	880
Витрати:	905	1052	1255	1545	1695
-оренда приміщення	145	150	160	175	200
-оплата праці персоналу	400	500	620	830	900
-закупівля товарів	300	330	390	450	500
-витрати на маркетинг та рекламу	60	72	85	90	95
Прибуток (збиток)	(355)	(272)	(255)	55	305
Податок на прибуток	-	-	-	9,9	54,9
Чистий прибуток (збиток)	(355)	(272)	(255)	45,1	250,1

Висновки. Самозайнятість – це той випадок, коли кількість споживачів сприяє відповідно прибутку, залежить безпосередньо від якості виконаної роботи. Дана сфера послуг є мало розвиненою в Україні. Тут відносно невисокий рівень конкуренції й хороша прибутковість.

Особливістю галузі є порівняно невелика тривалість виробничого циклу (за наявності моделі, технологічного крою, опису деталей; процес виготовлення складних виробів становить 1-2 місяці). Ця особливість робить галузь вигідною для вкладення коштів, особливо в оборотні кошти, оскільки забезпечується швидке отримання доходів. Запланована окупність ательє «Силует» настане після двох-трьох років функціонування. Звичайно, це може статися і швидше, все залежить від реклами, доходів місцевого населення та в першу чергу – закінчення російсько-української війни. Загальна вартість витрат, що необхідні на реалізацію бізнес-ідеї ательє «Силует» становить близько 130 тис. грн (сюди входить вартість обладнання, оренда приміщення та оплата праці персоналу за місяць, а також витрати на маркетинг та рекламу). На основі проведених основних розрахунків можна зробити висновок, що асортимент і ціни на послуги в сфері побуту зможуть мати попит. Останній рік у програмі Дія можна ФОП міг подавати заявку на отримання 250000 грн,

як гранту на відкриття власного бізнесу. Однією з вимог є написання бізнес-плану на 3 роки.

До слабких сторін та ризиків у цій сфері послуг належать: придбання неякісного обладнання або сировини (тканин, ниток); відсутність коштів на непередбачувані витрати (генератори електроенергії); невідповідна якість послуг наданих персоналом; неефективна рекламна кампанія; надмірне збільшення орендної плати; переважання пропозиції над попитом на ринку (багато магазинів поряд); невдалий вибір розташування ательє.

Люди постійно купують новий одяг, адже старий одяг зношується. Для жінок у цьому плані ще складніше, адже одяг часто виходить з моди або не підходить під стиль та настрій власниці. З дітьми теж непрості ситуації: рвуть одяг, швидко ростуть, тому ремонт та оновлення гардеробу – справа регулярна. Ідея відкриття ательє є актуальною із можливістю займатися власним бізнесом, як відкриття магазину-ательє. Магазин-ательє – це поєднання кількох видів діяльності: 1) продавати одяг, виготовлений майстрами; 2) можна продавати швейну фурнітуру або тканини разом з наданням швейних послуг; 3) ремонт одягу. Це зручно для залучення нових споживачів у ательє та збільшення загального прибутку, але вимагає додаткових фінансових вкладень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Apunyo R., White H., Otike C., Obuku E. A. Interventions to increase youth employment: An evidence and gap map. *Campbell Systematic Reviews*. 2022. Vol. 18(1). DOI: <https://doi.org/10.1002/cl2.1216>
2. Serpeninova Y., Zamora O., Vynnychenko N., Shcherbyna T., Horodetska M. EU Policies for sustainable youth employment. *Visnik Sums'kogo derzhavnogo universitetu*. 2022. Vol. 3. Pp. 81-90. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.3-9>
3. Lambovska M., Sardinha B., Belas Jr. J. Impact of the Covid-19 pandemic on youth unemployment in the European Union. 2021. DOI: <https://doi.org/10.26552/ems.2021.1.55-63>
4. Clifto N., Huggins R., Pickernell D., Prokop D., Smith D., Thompson P. Networking and strategic planning to enhance small and medium-sized enterprises growth in a less competitive economy. First published: 15 November 2020. DOI: <https://doi.org/10.1002/jsc.2382>
5. Євтушенко В., Шуба Т., Подлипян І. Бізнес-планування як інструмент здійснення зовнішньо-економічної діяльності на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-4>
6. Михайленко О., Годун В., Юхименко Є. Розробка бізнес-плану підприємства. *Молодий вчений*. 2021. Вип. 6 (94). С. 211-214. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-6-94-43>
7. Махсма М., Чуб О. Активна політика зайнятості української молоді. *Бізнес Інформ*. 2022. Вип. 1(528). С. 238-244. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-238-244>
8. Свій бізнес: як відкрити ательє з нуля. Номе. Діти. Бізнес-ательє. URL: <https://bankabar.com.ua/biznes-atele-svoj-biznes-kak-otkryt-atele-s-nulya/> (дата звернення: 24.11.2022).
9. Volkova M., Shevchenko V. The role of social entrepreneurship in ensuring sustainable development of Ukraine. *Соціальна економіка*. 2016. Вип. 51(1). С. 25-29. URL: <https://periodicals.karazin.ua/socoeconom/article/view/7219> (дата звернення: 10.12.2022).
10. Гапоненко Г. Значення бізнес-плану для ефективного функціонування. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія "Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм"*. 2020. Вип. 11. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310H9513H2020H11H12>
11. Для чого потрібен бізнес-план? *Підприємець*. Вересень 14, 2017 URL: <http://www.pidpryemec.com/useful/management/why-need-business-plan/> (дата звернення: 10.12.2022).
12. Сватюк О., Мельник М. Управління Е-знаннями персоналу з використанням інформаційно-комп'ютерних систем. *Соціальна економіка*. 2022. Вип. 63. С. 124-135. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2022-63-12>
13. Соціальне забезпечення в Україні : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. А. Я. Кузнецової, З.Е. Скринник, І. В. Жеребило, Л.К Семів, З.М. Комаринська, О.І. Кадикало, Н. Ю. Олійник, О.Р. Сватюк, А.І. Якимів. А. : Університет банківської справи, 2021. 590 с.
14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України. Документ 755-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2023, підстава - 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 14.01.2023).
15. Про зайнятість населення : Закон України. Документ 5067-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 19.11.2022, підстава - 2010-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення: 14.01.2023).

16. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України. Документ 2136-IX, чинний, поточна редакція — Редакція від 19.07.2022, підстава - 2352-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 14.01.2023).
17. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 03.01.2023, підстава - 2836-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17#Text> (дата звернення: 14.01.2023).
18. Про оплату праці працівників, умови оплати праці яких визначались указами та розпорядженнями Президента України : Розпорядження Президента України. Закон України. Документ 97/92-рп, поточна редакція — Прийняття від 30.05.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/97/92-%D1%80%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.01.2023).
19. Letunovska N., Dalechin O., Bieliaieva K. Practical aspects of business planning in the system of investment project implementation. *Marketing and Management of Innovations*. 2017. Vol. 3. Pp. 226-235. DOI: <https://doi.org/10.21272/mmi.2017.3-21>
20. Магазин меблів BRISTOL. URL: <https://mebli-bristol.com.ua/> (дата звернення: 24.11.2022).
21. Магазин швейних машин «Швейкин». URL: <https://www.швейные-машинки.com.ua/> (дата звернення: 24.11.2022).
22. Статистика зарплат в Україні. URL: <https://www.work.ua/salary/> (дата звернення: 25.09.2022).

Стаття надійшла до редакції 14.01.2023 р.

Стаття рекомендована до друку 08.04.2023 р.

Oksana Svatiuk*, PhD (Economics), Associate Professor
oksana.r.svatiuk@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0099-2532>

Yulia Skulinets*, Student
yuliia.skulinets.ek.2020@lpnu.ua

* Lviv Polytechnic National University, 12, Stepana Bandera Str., Lviv, 79013, Ukraine

BUSINESS IDEA FOR SELF-EMPLOYMENT OF AN INDIVIDUAL ENTREPRENEUR

Abstract. The authors assert that young people must initiate their own entrepreneurial ideas and develop a business plan to begin their employment journey. Motivated students can become individual entrepreneurs as early as sixteen years old. Knowing the key elements of their future activities can help entrepreneurs anticipate, analyze, monitor, and evaluate the success of their enterprise before executing their idea-project. A business plan allows for adjusting planned or actual indicators to achieve income.

The development process of a business plan includes analyzing the enterprise's market environment, assessing the target audience's needs, new said, determining the organizational structure, identifying financial risks, and estimating income and expenses. The primary obstacles to starting one's own enterprise include the Russian-Ukrainian war and its consequences, reduced potential customers due to lower incomes, limited financial and credit resources, and high advertising and marketing costs.

The authors calculated the costs of starting a business with four employees. The Silhouette studio's operation shows that it requires expensive equipment and a long payback period for a small enterprise. Risks in this area include purchasing low-quality equipment, lack of funds for unforeseen expenses, poor quality of services, ineffective advertising campaigns, excessive rent increases, too many workshops in the market, and poor location choice.

The industry's unique feature is a relatively short production cycle of one to two months for manufacturing complex products, making it a profitable investment, especially for working capital, providing quick returns. The planned payback period for the Silhouette studio is two to three years of operation, but it may happen sooner. The enterprise's profit depends on advertising coverage, the income of the local population, and other aspects that affect the enterprise's profit. A tailoring and repair shop is a distinctive institution providing quick, efficient services tailored to individual or inclusive needs.

Keywords: **Business Idea, Employment, Youth Employment, Business Plan Development, Role of Business Planning, Sewing Enterprise, Atelier.**

JEL Classification: D31; F41; J23; M13.

REFERENCES

1. Apunyo, R., White, H., Olike, C., & Obuku E. A. (2022). Interventions to increase youth employment: An evidence and gap map. *Campbell Systematic Reviews*, 18(1). doi: <https://doi.org/10.1002/cl2.1216>
2. Serpeninova, Y., Zamora, O., Vynnychenko, N., Shcherbyna, T., & Horodetska, M. (2022). EU Policies for sustainable

- youth employment. *Visnik Sums'kogo derzavnogo universitetu*, 3, 81-90. doi: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.3-9>
3. Lambovska, M., Sardinha, B., & Belas Jr., J. (2021). Impact of the Covid-19 pandemic on youth unemployment in the European Union. doi: <https://doi.org/10.26552/ems.2021.1.55-63>
4. Clifto, N., Huggins, R., Pickernell, D., Prokop, D., Smith, D., & Thompson, P. (2020). *Networking and strategic planning to enhance small and medium-sized enterprises growth in a less competitive economy*. First published: 15 November 2020 doi: <https://doi.org/10.1002/jsc.2382>
5. Ievtushenko, V., Shuba, T., & Podlypian, I. (2021). Biznes-planuvannia yak instrument zdiisnennia zovnishno-ekonomichnoi diialnosti na pidpriemstvi. *Ekonomika ta suspilstvo*, 33. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-4> (in Ukrainian)
6. Mykhailenko, O., Hodun, V., & Yukhymenko, Ye. (2021). Rozrobka biznes-planu pidpriemstva. *Molodyi vchenyi*, 6(94), 211-214 doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-6-94-43> (in Ukrainian)
7. Makhsma, M., & Chub, O. (2022). Active employment policy of Ukrainian youth. *Biznes Inform*, 1(528), 238-244. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-238-244> (in Ukrainian)
8. Volkova, M., & Shevchenko, V. (2016). The role of social entrepreneurship in ensuring sustainable development of Ukraine. *Social economics*, 51(1), 25-29. Retrieved from <https://periodicals.karazin.ua/soceconom/article/view/7219>.
9. Haponenko, H. (2020) Znachennia biznes-planu dlia efektyvnoho funktsionuvannia. *Visnyk KhNU imeni V.N. Karazina. Seriia "Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm"*, 11. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310H9513H2020H11H12> (in Ukrainian)
10. Pidpriemets. (2017). Dlia choho potriben biznes-plan? *Pidpriemets, Veresen* 14. Retrieved from <http://www.pidpriemec.com/useful/management/why-need-business-plan/>. (in Ukrainian)
11. Svii biznes: yak vidkryty atelie z nulja. *Home. Dity. Biznes-ateleie*. Retrieved from <https://bankabar.com.ua/biznes-atele-svoj-biznes-kak-otkryt-atele-s-nulya>. (in Ukrainian)
12. Svatiuk, O., & Melnyk, M. (2022). Upravlinnia E-znanniamy personalu z vykorystanniam informatsiino-kompiuternykh system. *Social economics*, 63, 124-135. doi: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2022-63-12> (in Ukrainian)
13. Kuznietsova, A. Ia. (Ed.). (2021). *Social security in Ukraine: a textbook*. Lviv: Universytet bankivskoi spravy. (in Ukrainian)
14. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). *Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib - pidpriemtsiv ta hromadskykh formuvan. Zakon Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>. (in Ukrainian)
15. Verkhovna Rada of Ukraine. (2013). *Pro zainiatist naseleennia. Zakon Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>. (in Ukrainian)
16. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). *Pro orhanizatsiiu trudovykh vidnosyn v umovakh voiennoho stanu. Zakon Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>. (in Ukrainian)
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (2011). *Podatkovyi kodeks Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17#Text>. (in Ukrainian)
18. President of Ukraine. (1992). *Pro oplatu pratsi pratsivnykiv, umovy oplaty pratsi yakyykh vyznachalys ukazamy ta rozporiadzhenniamy Prezydenta Ukrainy : Rozporiadzhennia Prezydenta Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/97/92-%D1%80%D0%BF#Text>. (in Ukrainian)
19. Letunovska, N., Dalechin O., & Bieliaieva, K. (2017). Practical aspects of business planning in the system of investment project implementation. *Marketing and Management of Innovations*, 3, 226-235. doi: <https://doi.org/10.21272/mmi.2017.3-21>
20. *Mahazyn mebliv BRISTOL*. Retrieved from <https://mebli-bristol.com.ua/>. (in Ukrainian)
21. *Mahazyn shveinykh mashyn «Shveikyn»*. Retrieved from <https://www.shveinye-mashynky.com.ua/>. (in Ukrainian)
22. *Statystyka zarplat v Ukraini*. Retrieved from <https://www.work.ua/salary/>. (in Ukrainian)

The article was received by the editors 14.01.2023.

The article is recommended for printing 08.04.2023.